

Sociaal.Groen.Sterk.Heusden.

Programma 2014 – 2018 van de coalitie Gemeentebelangen Heusden, DMP Heusden, Heusden Eén,
VVD Heusden en PvdA Heusden

Mei 2014

INLEIDING

Voor u ligt het raadscoalitieprogramma van de fracties Gemeentebelangen Heusden, DMP Heusden, Heusden Eén, VVD Heusden en PvdA Heusden. Samen bezetten deze fracties 19 zetels in de gemeenteraad. Er is dus sprake van een brede coalitie. Hiervoor is bewust gekozen met het oog op de opgaven die ons de komende periode met name op het gebied van de transitie van een aantal taken binnen het sociale domein (in het vervolg van dit programma kortheidshalve aangeduid als ‘de transitie’) staan te wachten. Het is een grote uitdaging om, waar nodig, blijvend te kunnen voorzien in de zorg- en hulpbehoeften. Naast een goede organisatie en adequaat beleid zijn hierbij ook aanzienlijke budgetten betrokken, met alle financiële risico’s van dien. De transitie vraagt daarom in de komende periode om bestuurlijke stabiliteit en vergt veel extra bestuurskracht.

ALGEMEEN

De koers zoals die in de afgelopen jaren is ingezet en waarin de kiezer blijkens de verkiezingsuitslag zijn vertrouwen heeft uitgesproken, wordt in grote lijnen voortgezet. Dit betekent niet dat het nieuwe coalitieprogramma louter een actualisatie van het huidige programma is. Door nieuwe ontwikkelingen en inzichten en de verbreding van de coalitie worden ook andere en nieuwe accenten gelegd.

Onze ambitie voor de komende periode is dat we de basis leggen voor een duurzame toekomst van onze gemeente, waar het nog steeds prachtig wonen, werken en recreëren is. We gaan ervoor zorgen dat Heusden een sociale, groene en sterke gemeente blijft. Deze ambitie is in dit coalitieprogramma verwoord. Duurzaamheid binnen de duurzaamheidsdriehoek (People, Planet, Profit) blijft een belangrijk uitgangspunt.

De druk op de grondexploitatie als gevolg van de al lang lopende crisis en de financiële risico’s van de transitie, maken een strak financieel beleid noodzakelijk. Dit kan op onderdelen dwingen tot het nemen van minder populaire maatregelen. Bij deze maatregelen zijn wij er ons absoluut van bewust dat het ook bij de financiële discussies veelal over mensen gaat. Het uitgangspunt dat de meest kwetsbare groepen in de Heusdense gemeenschap worden ontzien, blijft onverkort gehandhaafd. Ook blijven we vanuit de ambities naar de financiën kijken, zij het dat de realiteit bijstelling en/of prioritering van ambities onvermijdelijk kan maken.

We hebben gekozen voor een programma op hoofdlijnen met een thematische indeling. Op die manier leggen we de kaders en koers vast, zonder dat alles is dichtgetimmerd. Dit biedt ruimte voor het inspelen op gewijzigde omstandigheden en voor brede discussies.

Alle thema’s die in de komende bestuursperiode in het bijzonder om onze aandacht vragen, zijn gekoppeld aan de elementen van de duurzaamheidsdriehoek, die wij in dit programma hebben vertaald naar Sociale gemeente (People), Groene gemeente (Planet) en Sterke gemeente (Profit). Onder de beschrijvende tekst van elk thema is in een kader de concrete inzet voor de bestuursperiode 2014-2018 weergegeven.

SOCIALE GEMEENTE

Wij streven naar een gemeente waar mensen op elkaar betrokken zijn en echt samen leven. We willen iedereen de kans bieden om zich te ontplooien. Dat begint met opgroeien in een veilige omgeving en met goed onderwijs. Iedereen moet de kans krijgen om via werk in zijn/haar eigen levensonderhoud te voorzien. In sommige gevallen is daarbij ondersteuning nodig en er is een vangnet voor hen die daar tijdelijk niet in slagen. Mensen moeten ook de mogelijkheid krijgen zich te ontspannen door sport en cultuur. maar Dit moet vooral gedragen worden door een actief verenigingsleven, maar ook de gemeente heeft daarbij een belangrijke rol,. De transitie biedt kansen om betere zorg te organiseren: meer aandacht voor de menselijke maat en minder bureaucratisch. De slogan 'Dromen. Doen. Heusden' tenslotte betekent dat we onze inwoners en bedrijven de ruimte willen geven om zelf initiatieven te ontwikkelen. Dit houdt in dat we als gemeente soms een stapje terug doen en soms een stapje extra zetten.

Overdracht taken van het rijk naar de gemeente

Met ingang van 1 januari 2015 hevelt de rijksoverheid een groot aantal taken binnen het sociale domein over naar de gemeenten (de transitie). Het gaat hierbij om taken op het gebied van werk en inkomen (Participatiewet), taken op het gebied van jeugdhulp (Jeugdwet) en taken op het gebied van de Algemene wet bijzondere ziektekosten (Wet maatschappelijke ondersteuning). Leidraad bij de transitie is een omvorming van de zorg door het terugbrengen van ondersteuning en zorg naar en dichtbij onze inwoners en hun sociale omgeving. Hierbij wordt gekozen voor een integrale benadering, de zogenaamde 3-D benadering (één huishouden, één plan, één regisseur). In deze benadering worden oplossingsrichtingen niet alleen binnen de kolom van de betreffende decentralisatie gezocht, maar benaderd vanuit een breed perspectief van de verschillende levensdomeinen. De zorg moet zo dicht mogelijk bij de mensen worden gebracht. Het instellen van gebiedsgerichte teams, die ieder een gedeelte van het budget beheren, draagt hieraan bij. Wij waken er daarbij voor dat er geen vierde bestuurslaag ontstaat.

Met de eerder genoemde 3-D benadering en door ontschotting moeten de taken binnen de transities voor de zorgvragers een duidelijk gezicht krijgen. Het is primair de taak van de zorgaanbieders, die doorgaans een groter werkveld hebben dan uitsluitend de gemeente Heusden, om hieraan inhoud te geven. Hierbij is met name het leveren van maatwerk essentieel, onder meer door de mogelijkheden van huisbezoeken ('keukentafelgesprek') verder te verbreden en te verdiepen. Juist in de thuissituatie kan de zorgbehoefte het best worden beoordeeld.

Ondanks dat de dienstverlening zich in de toekomst veel meer richt op maatwerk en huisbezoeken, kan de behoefte aan een fysiek informatiepunt ('Zorgloket') aanwezig blijven. Samen met de zorgaanbieders willen wij dit nader onderzoeken. Als locatie voor een eventueel Zorgloket is wat ons betreft het gemeentehuis in Drunen in beeld.

De transitie gaat gepaard met een forse korting op de beschikbare budgetten. Uitgangspunt is dat het zorgbudget dat de gemeente van het rijk ontvangt, taakstellend is. Het budget moet zoveel mogelijk aan directe ondersteuning en zorg besteed worden. Dit maakt het noodzakelijk dat er veel aandacht is voor het terugdringen van de bureaucratie. Eventuele overschotten op de budgetten blijven de komende periode (tot er een stabiele situatie is ontstaan) beschikbaar voor de overgehevelde taken. De budgetten worden met andere woorden in de komende periode geoormerkt.

Het gaat bij de transitie om een grote operatie die veel bestuurskracht van de gemeente vraagt. Ons uitgangspunt is dat we lokaal doen wat lokaal kan; opschaling naar regionaal niveau vindt pas plaats als dat aantoonbare meerwaarde heeft. Wel gaan we de uitvoering van de transitie jaarlijks evalueren, om zo tot de meest optimale aanpak (best practice) te komen. We doen dit zoveel mogelijk samen met andere gemeenten, waaronder de Langstraatgemeenten.

Een klantenpanel en een goede klachtenprocedure bieden waarborgen voor de kwaliteit van de zorg. Hierna is per transitie-onderdeel aangegeven welke uitgangspunten worden gehanteerd.

Inzet 2014-2018

- Het zorgbudget zoveel mogelijk besteden aan directe ondersteuning; bureaucratie terugdringen
- Het zorgbudget dat de gemeente van het rijk ontvangt is taakstellend
- Eventuele overschotten op de zorgbudgetten worden in de komende bestuursperiode geoormerkt
- Leveren van maatwerk, onder meer door uitbreiding van de mogelijkheden van huisbezoeken
- Samen met de zorgaanbieders onderzoeken van de behoefte aan een fysiek informatiepunt voor de zorg
- Jaarlijkse evaluatie van de uitvoering van de transitie
- Klantenpanel en klachtenprocedure bieden waarborgen voor de kwaliteit van de zorg
- Bij de uitvoering lokaal doen wat lokaal kan; opschaling naar regionaal niveau pas als dat aantoonbare meerwaarde heeft
- Voorkomen dat instelling van gebiedsgerichte teams leidt tot een vierde bestuurslaag

Participatiewet

Baanbrekers voert nu onder andere de Wet werk en bijstand en de Wet sociale werkvoorziening en re-integratie uit voor mensen met een afstand tot werk. Hierbij wordt samengewerkt met Waalwijk en Loon op Zand. Heusden maakt deel uit van de arbeidsmarktregio Tilburg. Het rijk streeft ernaar het Werkbedrijf (onderdeel van de Participatiewet) te concentreren op het niveau van de arbeidsmarktregio's. Het doel van de participatiewet is alle mensen zoveel mogelijk te activeren en naar hun arbeidsvermogen in te zetten op de arbeidsmarkt. Instrumenten als loonkostensubsidie en beschut werken moeten daarin helpen. De schaal van de Langstraatgemeenten (ca. 100.000 inwoners) werkt goed voor het ondersteunen van een inkomensvraag en re-integratie naar werkgevers van mensen die een beroep doen op de Bijstandswet of een arbeidshandicap hebben. Voor deze aandachtsgebieden zien wij in schaalvergroting naar het niveau van Midden Brabant geen meerwaarde. Wel is het van belang om in de regio Midden Brabant gezamenlijk op te trekken in kansen die daar liggen zoals terughalen van (maak) arbeid naar de regio en het versterken van sectoren als metaal, logistiek en agrifood. Het is belangrijk werkgevers erbij te betrekken. De Talent2work benadering, waarin werkzoekenden en bedrijven elkaar ontmoeten, is hiervoor een uitstekend middel. Heusden past ook al jaren succesvol het instrument 'social return' toe. Naar de toekomst toe moet minimaal 5% van de opdrachten die de gemeente verstrekt, worden besteed aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Om hiervoor extra kansen te creëren gaan we 'social return' ruimer en flexibeler inzetten waarbij nadrukkelijk het type bedrijf en de omvang van de opdracht worden betrokken.

Er moeten mogelijkheden blijven voor onze inwoners die zijn aangewezen op een beschermde arbeidsomgeving, het zogenaamde beschut werk; er mogen geen mensen buiten de boot vallen. Bij het vormgeven van het beleid rond de tegenprestatie die gevraagd wordt van mensen bij het ontvangen van een bijstandsuitkering, is het doel zoveel mogelijk mensen zo nuttig en zinvol mogelijk te activeren, zonder dat dit leidt tot verdringing op de arbeidsmarkt.

Inzet 2014-2018

- Mogelijkheid van beschermde arbeidsomgeving behouden
- Social return breder en flexibeler inzetten
- Mensen bij de tegenprestatie voor een bijstandsuitkering nuttig en zinvol activeren, zonder dat dit leidt tot verdringing op de arbeidsmarkt
- Werkgevers betrekken bij de uitvoering van de Participatiewet

Jeugdwet

De gemeente krijgt vanaf 1 januari 2015 de regie over alle jeugdhulp voor de jeugd van 0 tot 18 jaar. Het gaat daarbij om de geestelijke gezondheidszorg voor de jeugd (j-GGZ), de provinciale jeugdzorg, de gesloten jeugdzorg, de jeugdreclassering, de jeugdbescherming, de zorg voor jeugd met een

(licht)verstandelijke beperking en de begeleiding, persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf van jeugd met een beperking.

De kwetsbaarheid van de doelgroep maakt dat er bij de transitie van de jeugdzorg grote risico's aanwezig zijn. Daarom is het van belang niet meteen rigoureuze veranderingen door te voeren en in eerste instantie aansluiting te zoeken bij de huidige zorgstructuur. Hiervoor pleit ook het feit dat de rechten van bestaande cliënten tot 2016 zijn gegarandeerd. De wet Passend Onderwijs (die 1 augustus 2014 ingaat en ook wel de 4^e transitie wordt genoemd) heeft raakvlakken met de jeugdzorg. Een van de aspecten van passend onderwijs is het afstemmen van de ondersteuning binnen het onderwijs met de hulp vanuit het jeugdbeleid en de jeugdhulp. Een belangrijke rol is hier ook weggelegd voor het schoolmaatschappelijk werk.

Wij hechten er aan nog op te merken dat de focus bij de jeugdzorg op de minder positieve zaken ligt. Niet vergeten mag echter worden dat het met het overgrote deel van de jeugd (gelukkig!) goed gaat.

Inzet 2014-2018

→ In eerste instantie aansluiting zoeken bij de huidige zorgstructuur

Wet Maatschappelijke ondersteuning

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) regelt dat mensen met een beperking, chronische, psychische of psychosociale problemen ondersteuning krijgen om te bevorderen dat ze zo lang mogelijk thuis of in de eigen leefomgeving kunnen blijven wonen. Vanuit de Awbz komen met ingang van 2015 de onderdelen, Begeleiding, Kortdurend verblijf en Persoonlijke verzorging naar de Wmo. Het uitgangspunt is de zorg zo dicht mogelijk bij de mensen te brengen. Er vindt geen centrale aansturing vanuit de gemeente plaats. De gedachte hierbij is dat de zorgprofessionals zelf het best kunnen bedenken hoe de zorg het meest optimaal kan worden georganiseerd. De toegang tot de zorg en de keuzevrijheid (gecombineerd met een eigen bijdrage) worden gewaarborgd. De mogelijkheid van een Persoonsgebonden budget (PGB) blijft bestaan. Er is ook nadrukkelijk aandacht voor het belang van preventie.

Inzet 2014-2018

- Zorg zo dicht mogelijk bij de mensen brengen
- Geen centrale aansturing vanuit de gemeente
- Toegang tot de zorg en keuzevrijheid worden gewaarborgd
- Keuze voor een Persoonsgebonden budget blijft mogelijk
- Aandacht voor het belang van preventie

Verhouding burger-gemeente/burgerparticipatie

De afgelopen jaren heeft er een verschuiving plaatsgevonden van een initiërende overheid naar een meer faciliterende overheid. De eigen verantwoordelijkheid van inwoners staat hierbij centraal. De invulling van kaders en randvoorwaarden is gericht op het optimaliseren van het zelfregulerende en zelforganiserende vermogen van inwoners en andere betrokkenen. Dit neemt niet weg dat onze inwoners en ondernemers, op basis van de slogan 'Dromen. Doen. Heusden.' mogen blijven rekenen op betrokkenheid vanuit de organisatie om samen de mogelijkheden binnen de grenzen van de wet te verkennen. Daarnaast krijgt de aanpak van 'Minder Regels Meer Service' een blijvend prominente plaats op de agenda, zeker onder de huidige economische omstandigheden. Alleen regelen wat moet, professionalisering van het toezicht en beperking van de regelreflex.

De ervaringen met de wijkgesprekken in de afgelopen vier jaar zijn positief. Inwoners ervaren de ruimte om zelf hun woon- en leefomgeving te verbeteren en grijpen deze kans aan. Deze positieve ontwikkeling wordt vastgehouden en structureel ingebed in het wijkgericht werken met toepassing van de methode 'Buurt bestuurt'.

Hierdoor verschuift het initiatief verder naar onze inwoners en wordt de ruimte om daadwerkelijk te handelen vergroot. In het verlengde van Dromen. Doen. Heusden. worden zij hierbij geholpen en

ondersteund door de gemeente en haar kernpartners (Woonveste, politie en ContourdeTwern). Ook wordt ingespeeld op het voornemen om de transitie vanaf 2015 op een gebiedsgerichte wijze vorm te geven.

Met het programma Hart! Voor Oudheusden zijn de afgelopen jaren waardevolle ervaringen opgedaan op het gebied van burgerparticipatie. Dit programma blijft onze aandacht houden. Juist door gebruik te maken van de kennis en specialistische deskundigheid waarover onze inwoners beschikken wordt een waardevolle bijdrage aan zowel de leefbaarheid als het functioneren van de gemeente geleverd. Wij staan volledig open voor deze vorm van burgerparticipatie en nodigen onze inwoners nadrukkelijk uit hieraan, samen met de gemeente, invulling te geven.

In zijn algemeenheid is het uitgangspunt dat inwoners vroegtijdig bij de besluitvorming en de voorbereiding hiervan worden betrokken.

Inzet 2014-2018

- De aanpak 'Minder regels, meer service' houdt een prominente plaats op de agenda
- Wijkgesprekken worden ingebed in het wijkgericht werken met toepassing van de methode 'Buurt bestuurt'
- Blijvende aandacht voor het programma Hart! Voor Oudheusden
- Inspelen op de gebiedsgerichte werkwijze van de transitie
- Inwoners nadrukkelijk uitnodigen om met hun kennis en specialistische deskundigheid bij te dragen aan zowel de leefbaarheid als het functioneren van de gemeente
- Inwoners vroegtijdig bij de besluitvorming en de voorbereiding hiervan betrekken

Veiligheid

Bij het integrale veiligheidsbeleid treedt de gemeente als regisseur op. Enerzijds omdat dat wettelijk is vastgelegd en anderzijds omdat zij het tot haar verantwoordelijkheid rekent om de veiligheidspartners optimaal te laten samenwerken. Voor een effectief en efficiënt veiligheidsbeleid en om in de uitvoering systematisch en samenhangend te werken aan de sociale en fysieke veiligheid is immers een goede samenwerking tussen de partijen een eerste vereiste.

Veiligheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheid, bedrijven, scholen, partners en inwoners; inwoners zijn de oren en ogen. Buurtpreventie, als een vorm van burgerparticipatie, is een goed middel om de oor- en oogfunctie vorm te geven. Wij streven er daarom naar buurtpreventie voor de gehele gemeente te realiseren.

De aanwezigheid van politie en brandweer binnen de gemeentegrenzen is van groot belang voor de veiligheid van onze inwoners. De verdergaande opschaling van deze taken mag er niet toe leiden dat de fysieke beschikbaarheid van politie en brandweer verslechtert.

Inzet 2014-2018

- Buurtpreventie realiseren voor de gehele gemeente
- Geen verslechtering van de fysieke beschikbaarheid van politie en brandweer

Otjiwarongo

Het samenwerkingsverband met Otjiwarongo zetten wij voort. Onze actieve rol richt zich met name op het ondersteunen en versterken van de gemeentelijke organisatie van Otjiwarongo. Daarnaast faciliteert de gemeente de stichting Vrienden van Otjiwarongo.

Inzet 2014-2018

- Voortzetten samenwerkingsverband met Otjiwarongo
- De actieve rol van de gemeente beperkt zich tot het ondersteunen en versterken van de gemeentelijke organisatie van Otjiwarongo

Sportinvesteringen

Heusden heeft een hoog niveau van sportvoorzieningen. Echter, de huidige financiële omstandigheden maken een strak financieel beleid noodzakelijk. Gezien die financiële omstandigheden worden er in de komende periode geen investeringen in sportaccommodaties gedaan, die op dit moment niet in de begroting zijn opgenomen. De toezeggingen aan HHC'09 worden nagekomen.

De oplossing voor capaciteitsproblemen bij sportverenigingen moet worden gezocht in optimalisering van het gebruik van de diverse sportaccommodaties.

Inzet 2014-2018

- In de komende periode geen investeringen in sportaccommodaties gedaan, die op dit moment niet in de begroting zijn opgenomen
- De toezeggingen aan HHC'09 worden nagekomen
- Oplossing voor capaciteitsproblemen bij sportverenigingen zoeken in optimalisering van het gebruik van bestaande sportaccommodaties

De Voorste Venne

De plannen voor De Voorste Venne worden versoerd. We gaan hierbij uit van een taakstellende investering van maximaal € 5 miljoen en afstoting van een deel van het complex. Het gebruik richt zich primair op Heusdense activiteiten. Doelstelling is een multifunctioneel gebouw dat voldoet aan de huidige bouwkundige eisen en aan de eisen van energiezuinigheid en dat, met het oog op een verantwoorde exploitatie, een optimale bezettingsgraad heeft. Hierdoor ontstaat, naast de verlaging van de kapitaallasten, ook een structurele verlaging van de exploitatiekosten.

Inzet 2014-2018

- Renovatie van een gedeelte van De Voorste Venne met een taakstellende investering van maximaal € 5 miljoen met als resultaat een multifunctioneel gebouw met een optimale bezettingsgraad
- Afstoting van een deel van het complex

Cultuur

Het culturele profiel van de gemeente wordt gekenmerkt door de onderscheiden identiteiten van onze kernen. Een belangrijk onderdeel daarvan is onze rijke cultuurhistorie, waarbij niet alleen de vesting in het oog springt maar ook de vele monumentale boerderijen en waterwerken (dijken, forten, sluisjes en schootsvelden). De andere pijler onder dit culturele profiel is het rijke verenigingsleven in de verschillende kernen. De verenigingen leveren een niet te onderschatten bijdrage aan de sociale cohesie in onze samenleving. Vanuit dat oogpunt kan het verenigingsleven op blijvende ondersteuning van en samenwerking met de gemeente rekenen. Tenslotte werken we als gemeente samen met professionele cultuurorganisaties als de Bibliotheek, de Aleph en Stichting De Voorste Venne.

Dit culturele profiel is in eerste instantie van belang voor onze eigen inwoners en draagt bij aan het aantrekkelijke woonklimaat. Daarnaast liggen er grote kansen om Heusden hiermee nog meer op de kaart te zetten en nog aantrekkelijker te maken voor toeristen en bezoekers.

Inzet 2014-2018

- Het culturele profiel van de gemeente gebruiken om Heusden op de kaart te zetten en nog aantrekkelijker te maken voor toeristen en bezoekers
- Blijvende ondersteuning van en samenwerking met het verenigingsleven

Subsidies

Subsidieverstrekking is geen doel op zich maar een middel om gewenste maatschappelijke effecten te realiseren. Deze zijn:

1. inwoners kunnen zelf en/of met behulp van hun sociale omgeving zo zelfstandig mogelijk functioneren in onze maatschappij;
2. jeugdigen kunnen in een veilige (pedagogische) omgeving opgroeien en zich verder ontwikkelen;
3. burgers kunnen zich ontspannen, elkaar ontmoeten en ondersteunen in een prettig sociaal klimaat.

De transitie dwingt er toe opnieuw te kijken naar hoe de gemeente met subsidieverstrekking omgaat. De uitgangspunten bij de transitie van het stimuleren van eigen kracht en initiatief en van het dicht bij huis organiseren van activiteiten en ondersteuning dicht bij huis, moeten ook in het subsidiebeleid tot uitdrukking komen. Van alle instellingen en organisaties wordt in dit kader verwacht dat zij zich actief opstellen om meer samen te werken en het aanbod anders te organiseren. Van professionele instellingen wordt verwacht dat zij, in de samenwerking, efficiënter gaan werken, onder andere door meer gebruik maken van het vrijwilligerspotentieel. Ook van kleine, lokale vrijwilligersorganisaties mag verwacht worden dat zij een bijdrage leveren aan de transitie, bijvoorbeeld door het bieden van dagbesteding en ontspanning.

In de meerjarenraming 2014-2017 is een bezuinigingstaakstelling op het subsidiebudget opgenomen. De financiële positie van de gemeente maakt dat niet met deze taakstelling kan worden volstaan. De taakstelling wordt daarom met € 300.000,- verhoogd. Vóór 1 augustus a.s. bieden wij duidelijkheid over de wijze waarop wij aan de bezuinigingstaakstelling voor de subsidies invulling willen geven.

Inzet 2014-2018

- Opnieuw kijken naar subsidiebeleid vanuit de uitgangspunten bij de transitie
- Verhoging van de bezuinigingstaakstelling met € 300.000,-

Onderwijs

Binnen het onderwijs verdienen niet alleen de leerlingen die extra zorg behoeven aandacht, maar ook de excellente leerlingen.

Het is belangrijk dat leerlingen het onderwijs afsluiten met een startkwalificatie. Deze is absoluut noodzakelijk om de kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Drop-outs moeten worden voorkomen. Het beleid is er op gericht dat leerlingen zoveel mogelijk regulier onderwijs kunnen volgen en daarbij de aandacht en begeleiding krijgen die daarvoor nodig zijn. Hierbij betrekken wij ook de handhaving van de leerplicht: verzuimgedrag (ook het zogenaamde luxe verzuim) moet blijvend aangepakt worden.

Leegkomende schoollokalen krijgen een maatschappelijke functie vanuit de brede-schoolgedachte.

Inzet 2014-2018

- Aandacht voor zowel leerlingen die extra zorg behoeven als voor excellente leerlingen
- Voorkomen van drop-outs
- Maatschappelijke functie van leegkomende lokalen vanuit de brede-schoolgedachte

Terugdringen armoede

In de afgelopen periode is ten aanzien van het armoedebestrijdend beleid een aantal instrumenten ontwikkeld. Vooral de HeusdenPas en de Kanskaart zijn succesvol. Hiermee wordt een grote groep mensen bereikt en wordt de drempel om hulp te vragen verlaagd. Daarnaast is er een constructieve samenwerking tot stand gekomen tussen verschillende organisaties die actief zijn binnen dit thema (Woonveste, MEE, Juvans, ContourdeTwern, Baanbrekers en Modus). Voor 2014 en verder is een aantal thema's benoemd waaraan verder wordt gewerkt, te weten:

- inzet op preventie van schulden;

- bereiken (nieuwe) doelgroep waarbij wij met name denken aan Zelfstandigen zonder personeel en het Midden- en Kleinbedrijf;
- bevorderen eigen kracht doelgroep.

Inzet 2014-2018

- Inzet op preventie van schulden;
- Bereiken (nieuwe) doelgroep Zelfstandigen zonder personeel en het Midden- en Kleinbedrijf;
- Bevorderen eigen kracht doelgroep.

GROENE GEMEENTE

Heusden is een groene gemeente met veel natuur en agrarisch buitengebied, waar het goed wonen, werken en recreëren is. Dat willen we graag zo houden en waar mogelijk versterken. Wij hebben stevige ambities zoals een duurzame woonwijk (Geerpark) waar mensen over honderd jaar nog steeds graag willen wonen. De inrichting van het Vlijmens Ven als Natura 2000-gebied en de aanleg van ecologische verbindingzones onder de A59 door zullen de bijzondere natuur in onze gemeente nog verder versterken. En om optimaal van deze natuur te kunnen genieten krijgt de toegankelijkheid ervan voor fietsers en wandelaars extra aandacht. Een groene en schone leefomgeving, zowel in de kernen als in het buitengebied, heeft een positieve invloed op de gezondheid en het welbevinden van onze inwoners. We streven daarom naar minder vervuiling van lucht, water en bodem en het beperken van geluidsoverlast en (zwerf)afval. Tenslotte hoort een groene gemeente ook energiebewust te zijn. We zetten in op een forse energiebesparing en duurzame energiebronnen.

Wonen

Onlangs is de Woonvisie Heusden 2014-2024 'Dromen waarmaken' vastgesteld. Deze visie geeft richting aan het handelen van de gemeente op het gebied van wonen en fungeert als afwegingskader voor de beslissingen die de gemeente op dit gebied moet nemen. Voor de periode 2014-2018 hanteren wij op basis van deze visie de volgende speerpunten:

- inwoners maken Heusden
- betaalbaarheid gewaarborgd
- inspelen op de groeiende vraag naar wonen met zorg, onder meer door het mogelijk maken van woningsplitsing in het kader van mantelzorg
- nieuwbouw als kans voor variatie in het woonaanbod en voor initiatief van burgers
- benutten kracht bestaande wijken

Geerpark en De Grassen zijn de grootste woningbouwlocaties voor de komende jaren. De fasering van de woningbouw op deze locaties is niet alleen afhankelijk van de marktomstandigheden, maar ook van de realisering van de randweg Vlijmen. Beide locaties worden gelijktijdig ontwikkeld, waarbij de investeringen worden afgestemd op de bouwactiviteiten. Aan gelijktijdige ontwikkeling (ook van andere woningbouwlocaties) liggen, naast contractuele verplichtingen, ook de marktomstandigheden ten grondslag. In de huidige marktomstandigheden is het belangrijk keuzemogelijkheden en diversiteit te bieden.

Inzet 2014-2018

- Uitvoering geven aan de Woonvisie Heusden 2014-2024
- Gelijktijdige ontwikkeling van diverse woningbouwlocaties

Duurzame energie

De gemeentelijke energievisie wordt de komende jaren op basis van uitvoeringsprogramma's opgebouwd.

Hierbij kijken we ook nadrukkelijk naar onze burgers voor wat betreft hun inzet en betrokkenheid. Het gaat bij de uitvoeringsprogramma's om onderwerpen als de Lokale Duurzame Energie Coöperatie (LDEC), het Platform Energietransitie Gebouwde Omgeving (PEGO), zonnepanelen en windenergie (in samenwerking met Waalwijk) en de voorbeeldfunctie van de gemeente. In het kader van deze voorbeeldfunctie wordt bijzondere aandacht gegeven aan het verduurzamen van gemeentelijke gebouwen. Energiebesparing is daarbij een belangrijk onderdeel. Onze ambitie is in de komende periode een energiebesparing van 15 % te realiseren.

De duurzaamheidsagenda wordt geactualiseerd.

Inzet 2014-2018

- Uitbouwen energievisie op basis van uitvoeringsprogramma's
- Bijzondere aandacht voor verduurzaming gemeentelijke gebouwen
- Realisering van een energiebesparing van 15%

Natuur en milieu

Heusden kent een grote diversiteit aan natuurgebieden. Met de Loonse en Drunense Duinen en het Vlijmens Ven hebben we twee Europees beschermde Natura 2000-gebieden binnen onze gemeentegrenzen. Daarnaast vormen de Maas, de dijkering en de vele wielen een grote recreatieve waarde voor onze inwoners en bezoekers. Overeenkomstig de maatregelen die hiervoor in diverse programma's (zoals bijvoorbeeld de GOL) zijn opgenomen, worden deze gebieden met elkaar verbonden door de aanleg van ecologische zones. Bovendien worden de gebieden beleefbaar en bereikbaar gemaakt met de realisatie van mooie fiets- en wandelroutes.

Ook binnen de kernen moeten groen en natuur de ruimte krijgen. Bewoners die hun straat of buurt willen vergroenen krijgen daarvoor de ruimte en ondersteuning. Bij het beheer van gemeentelijk groen staan de biodiversiteit en de bescherming van dieren en hun leefgebieden voorop. Via de agrarische natuurvereniging ondersteunen we agrariërs die zich inzetten voor natuurbescherming, landschapsbeheer en dierenwelzijn.

Heusden investeert in schone lucht, water en grond omdat de gezondheid van onze inwoners ons grootste goed is. Daarom willen we veel groen langs wegen en op daken, strenge handhaving van regels omtrent uitstoot van fijnstof en ammoniak door de intensieve veehouderij, gifvrije onkruidbestrijding, afkoppeling van regenwater en geen schaliegaswinning in onze gemeente. De overlast van het autoverkeer (veiligheid, geluid, fijnstof) wordt zoveel mogelijk beperkt, bijvoorbeeld door in de verkeersstructuur meer nadruk te leggen op de fiets en het openbaar vervoer.

Inzet 2014-2018

- Verbinding van gebieden door de aanleg van ecologische zones
- Mogelijkheden en ondersteuning aan inwoners voor vergroening van hun straat/buurt
- Ondersteunen van agrariërs die zich inzetten voor natuurbescherming, landschapsbeheer en dierenwelzijn
- In de verkeersstructuur meer nadruk leggen op de fiets en het openbaar vervoer

Afvalinzameling en –verwerking

De afvalscheiding is nog niet optimaal. Er wordt nog teveel gft-afval bij het restafval gevoegd. Dit is zowel uit milieuoogpunt als in financieel opzicht nadelig. Om de afvalscheiding verder te stimuleren maken wij bij wijze van proef het aanbieden van gft-afval geheel gratis. Wij gaan er van uit dat de inkomstenvermindering die daardoor ontstaat, ruimschoots wordt gecompenseerd door vermindering van de verwerkingskosten van het restafval. Na evaluatie wordt beoordeeld of de proef al dan niet wordt omgezet in een definitieve maatregel.

Inzet 2014-2018

- Proef met het gratis aanbieden van gft-afval

Toerisme en recreatie

Door het aanhaken bij initiatieven als Rijk Heusden, Midpoint Brabant/Leisure Boulevard en Visit Brabant/Connect Brabant wordt de verblijfsrecreatie bevorderd. Dit geeft een belangrijke impuls aan de lokale economie en werkgelegenheid.

Wij willen het product Heusden als toeristische gemeente verder ontwikkelen. In dat kader kijken wij naar de structuur en de effectiviteit van de toeristeninformatie.

Voor de toekomstige bestemming van het Jonker Fristerrein is een toetsingskader opgesteld dat past binnen het beleid van het rijk, de provincie Noord-Brabant, waterschap Aa en Maas en de gemeente Heusden. De gemeente faciliteert private partijen bij de ontwikkeling van dit terrein.

Met de internationale manifestatie Jheronimus Bosch 500 wordt het vijfhonderdste sterfjaar van een van de grote Nederlandse meesters, Jheronimus Bosch (ca. 1450 – 1516) herdacht. Gezien de verwachte (inter)nationale belangstelling voor deze manifestatie vinden wij het van belang dat ook onze gemeente aandacht geeft aan het Jeroen Boschjaar 2016. Wij onderzoeken daarom op welke manier dat kan gebeuren, welke middelen inzet (financiën en menskracht) hiervoor benodigd is en welke effecten op het toerisme en de economie daar tegenover staan.

Inzet 2014-2018

- Aanhaken bij initiatieven die de verblijfsrecreatie kunnen bevorderen
- Beoordeling van de structuur en de effectiviteit van de toeristeninformatie
- Faciliteren van private partijen bij de ontwikkeling van het Jonker Fristerrein
- Onderzoek naar de wijze waarop aandacht wordt gegeven aan het Jeroen Boschjaar 2016

Poort van Heusden

De in 2012 vastgestelde kaderstelling voor de ontwikkeling van de Poort van Heusden blijft gehandhaafd. Het gebied wordt zo veel mogelijk vrij toegankelijk gemaakt, zolang het nog geen nieuwe invulling heeft. Het heeft een meerwaarde als het gebied ook na herontwikkeling toegankelijk blijft.

Gezien de hoogte van de boekwaarde van de Poort van Heusden, vinden wij het niet langer verantwoord om hierop rente bij te schrijven. Daarom wordt de rentebijdrage op deze boekwaarde met ingang van 2015 beëindigd.

Inzet 2014-2018

- Handhaving van de kaderstelling voor de ontwikkeling van de Poort van Heusden
- Zo veel mogelijk vrij toegankelijk maken van het gebied, zolang het nog geen nieuwe invulling heeft
- Bij herontwikkeling inzetten op het zoveel mogelijk voortzetten van de vrije toegankelijkheid
- Beëindiging van de rentebijdrage op de boekwaarde met ingang van 2015

STERKE GEMEENTE

De gemeente Heusden heeft zich in de 17 jaar van haar bestaan ontwikkeld tot een krachtige, zelfbewuste gemeente met een ambitieuze visie op de toekomst. We werken veelvuldig en goed samen met andere gemeenten, de provincie, waterschap en Rijkswaterstaat. Er zijn hier, door onze geografische ligging en demografische samenstelling, nog volop kansen voor duurzame groei van bevolking en bedrijvigheid. Heusden heeft met 43.000 inwoners de juiste maat en schaal. Groot genoeg om de huidige en toekomstige taken goed te kunnen uitvoeren en klein genoeg om daarbij de menselijke maat niet uit het oog te verliezen. De financiën tenslotte zijn nog steeds op orde en dat willen wij graag zo houden. De crisis die eind 2008 begon heeft niet geleid tot een kaalslag en te drastische bezuinigingen. Het voorzieningenniveau is op peil gebleven terwijl de lokale lasten nog steeds tot de laagste van Nederland behoren. Hoewel de eerste tekenen van herstel zich aandienen is de crisis nog niet voorbij en zullen de gevolgen ervan zeker nog naijlen in de komende jaren. Wij willen een gedegen financieel beleid voeren met als uitgangspunt een evenwichtige begroting. De risico's die met name de grondexploitatie en de al veel genoemde transitie met zich mee brengen zullen continu worden bewaakt. Zo nodig zullen wij nieuwe bezuinigingsmaatregelen niet schuwen als die noodzakelijk zijn om de financiën op orde te houden.

Financiën/grondexploitatie

De meerjarenraming 2014-2017 is structureel sluitend. In deze meerjarenraming is een bezuinigingsopgave verwerkt, die in 2017 ten opzichte van de begroting 2014 een bedrag van € 1,1 miljoen belooft.

Gezien de hoogte van de boekwaarde van de Poort van Heusden en van het bedrijventerrein Het Hoog-II vinden wij het niet langer verantwoord om op deze boekwaarden rente bij te schrijven. De rentebijbeschrijving op deze grondexploitaties wordt daarom met ingang van 1 januari 2015 beëindigd. Dit veroorzaakt een negatief effect op de begroting.

Daarnaast moeten er middelen beschikbaar komen voor de realisering van de in dit coalitieprogramma opgenomen ambities en beleidswijzigingen.

Ons uitgangspunt is een meerjarenraming die, over de totale periode 2015 - 2018 bezien, sluit met een positief saldo, waarbij het weerstandsvermogen wordt verhoogd.

Zoals wij bij het thema 'Lokale lastendruk' nog zullen toelichten, is daarnaast ons uitgangspunt dat financiële uitdagingen primair het hoofd geboden moeten worden door verlaging van de uitgaven. Deze uitgangspunten maken aanvullende bezuinigingen noodzakelijk. Een globale doorrekening van het coalitieprogramma heeft als uitkomst dat er in de periode 2015 - 2018 een aanvullende ombuiging in de orde van grootte van ruim € 1 miljoen structureel moet plaatsvinden. Wij zien hiervoor reële mogelijkheden, zonder het voorzieningenniveau onacceptabel aan te tasten. Wij denken dan met name aan kosten van bedrijfsvoering/personeel, kosten van derden en subsidies. Gezien de korte tijdsperiode tussen de presentatie van het coalitieprogramma en de aanbidding van de voorjaarsnota, is het niet mogelijk de gevolgen van het coalitieprogramma al in de voorjaarsnota te verwerken. Dit zal daarom gebeuren in de begroting 2015/meerjarenraming 2016-2018.

Zoals bij het thema 'Overdracht taken van het rijk naar de gemeente' al is aangegeven, is het uitgangspunt dat de transitie budgettair neutraal verloopt. Gezien de omvang van de transitie, het feit dat veel zaken rondom de transitie nog niet helemaal uitgekristalliseerd zijn maar vooral ook vanwege onze plicht om die mensen te blijven helpen die de zorg nadrukkelijk nodig hebben, is de realiteit dat er financiële risico's aan de transitie verbonden zijn.

Als deze risico's optreden, maakt dat een verdere heroverweging van bestaand beleid en voorgenomen investeringen noodzakelijk.

Ten aanzien van de verkoop van gemeente-eigendommen (cultuurgronden en panden) voeren wij een proactief beleid (bijvoorbeeld door verkoop via veilingen en door erfpachtconstructies) en streven we naar een optimale opbrengst. In het bijzonder bij de cultuurgronden wordt daarom

gekozen voor een gefaseerde verkoop, met name van de percelen die pachtvrij zijn of binnen afzienbare termijn pachtvrij worden.

Inzet 2014-2018

- De rentebijdrage op de grondexploitaties Poort van Heusden en Het Hoog-II met ingang van 2015 beëindigen
- Een meerjarenraming die, over de totale periode 2015 - 2018 bezien, sluit met een positief saldo, waarbij het weerstandsvermogen wordt verhoogd; hiervoor zijn aanvullende bezuinigingen noodzakelijk
- Proactief beleid bij de verkoop van gemeente-eigendommen
- Gefaseerde verkoop van de cultuurgronden

Formatieomvang college

De transitie vraagt in de komende raadsperiode veel extra bestuurskracht. In verband hiermee wordt de wethoudersformatie met 0,5 fte uitgebreid tot 4,5 fte. In de praktijk wordt aan deze formatie invulling gegeven door 5 wethouders met een functieomvang van 0,9 fte.

Inzet 2014-2018

- Uitbreiding van de wethoudersformatie met 0,5 fte

Lokale lastendruk

Heusden is qua woonlasten nog steeds één van de goedkoopste gemeenten van Nederland. De gemeente ziet zich de komende periode voor financiële uitdagingen geplaatst. Daarom wordt het beleid met betrekking tot de onroerende zaakbelastingen, zoals dat in de huidige meerjarenraming (2014 – 2017) is opgenomen, doorgetrokken naar 2018 (verhoging met 5% boven de inflatie). De financiële uitdagingen moeten voor het overige primair het hoofd geboden worden door vermindering van uitgaven. Wij sluiten echter een aanvullende verhoging van de onroerende zaakbelasting (boven de reeds in de huidige meerjarenraming en de voor 2018 voorziene verhoging) niet uit, wanneer daar een verlaging van andere woonlasten (bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing) tegenover staat. Er moet dan echter een duidelijk verband met een te realiseren ambitie aanwezig zijn. Met andere woorden: tegenover de verhoging van de onroerende zaakbelasting moet een aantoonbaar maatschappelijk nut staan.

Inzet 2014-2018

- Tekorten primair aanpakken door vermindering van uitgaven
- Verhoging van de onroerende zaakbelasting alleen wanneer daar een verlaging van andere woonlasten tegenover staat en er een duidelijk verband is met een te realiseren ambitie

Gemeentelijke organisatie

De digitale dienstverlening wordt in de komende bestuursperiode verder verruimd. Alle frontofficetaken, met uitzondering van de taken die samenhangen met de transitie, worden geconcentreerd in de locatie Vlijmen. Hierdoor creëren we de randvoorwaarde om de kwaliteit van de dienstverlening verder te verhogen. Daarnaast worden de mogelijkheden van huisbezoeken en het leveren van maatwerk verder uitgebreid. Zoals bij de toelichting op de transitie is gemeld, onderzoeken we, samen met de zorgaanbieders, de behoefte aan een fysiek informatiepunt ('Zorgloket') en is wat ons betreft als locatie voor een eventueel Zorgloket het gemeentehuis in Drunen in beeld.

Inzet 2014-2018

- Concentratie van de frontofficetaken, met uitzondering van de taken die samenhangen met de transitie, in het gemeentehuis van Vlijmen

- Vergroten van de mogelijkheden van digitale afhandeling van diensten
- Huisbezoeken en leveren van maatwerk worden uitgebreid

Regionale samenwerking

Heusden neemt deel aan samenwerkingsverbanden in verschillende regio's. Gegeven de ligging van Heusden (tussen twee centrumsteden) is voortzetting van samenwerking in meerdere regio's voor ons vanzelfsprekend. Door de schaalvergroting die het werken in samenwerkingsverbanden met zich meebrengt, kan de kaderstellende en controlerende taak van de raad onder druk komen staan. De raad wordt daarom, onder meer via de informatievergaderingen, intensiever bij de agenda- en besluitvorming in de samenwerkingsverbanden betrokken.

In Langstraatverband is een begin gemaakt met samenwerking op ambtelijk gebied. Deze samenwerking wordt in de komende periode verder uitgebouwd.

Gedeputeerde Staten hebben de Brabantse gemeenten in het kader van (Veer-)Krachtig Bestuur in Brabant gevraagd om, binnen een jaar na aantreden van het nieuwe college, met een bestuurlijk gedragen en concrete visie op de toekomst van de gemeente te komen. Ons uitgangspunt is een zelfstandige gemeente Heusden. De omvang en bestuurskracht van de gemeente rechtvaardigen zelfstandigheid. Schaalvergroting is (op voorhand) niet altijd beter en vermindert de betrokkenheid van inwoners bij het plaatselijk bestuur. Waar dit mogelijk is en meerwaarde heeft willen wij (blijven) samenwerken met andere gemeenten. Wij doen dat vanuit onze eigen kracht en niet omdat de omstandigheden ons daartoe dwingen. We kiezen hierbij het schaalniveau dat het beste past en dat kan per beleidsterrein verschillen. Soms is dat de Langstraat, soms Hart van Brabant en soms Noordoost Brabant, maar ook andere samenwerkingsverbanden zijn zeer wel mogelijk (bv. GGD, GOL, Maasgemeenten, Vestingsteden).

Inzet 2014-2018

- Handhaving van de zelfstandigheid van Heusden
- Voortzetting van samenwerking in meerdere regio's
- Intensiever betrekken van de raad bij de agenda- en besluitvorming van samenwerkingsverbanden
- Uitbouw van de ambtelijke samenwerking in Langstraatverband

Economie-werkgelegenheid

Voor de lokale economie en werkgelegenheid is het belangrijk nieuwe bedrijven aan te trekken en bestaande bedrijven te behouden. Wij stellen hiervoor op korte termijn een actieplan op.

Een goed vestigingsklimaat draagt bij aan de keuze van ondernemingen voor Heusden. Factoren als een goede woonomgeving en goede bereikbaarheid (GOL) bepalen voor een belangrijk deel het vestigingsklimaat. Ook korte lijnen tussen gemeente en bedrijfsleven zijn van belang. Hiervoor worden accountmanagers en de zogenaamde Mogelijkmakers ingezet. Startende ondernemers worden, mede in relatie tot de Participatiewet, gewezen op mogelijkheden als OndernemersLift+ en Ondernemersakkoord Midden Brabant.

Het Midden- en Kleinbedrijf verdient als motor van de lokale economie speciale aandacht. Wij gaan onderzoeken hoe we door aanpassing van het inkoopbeleid de positie van het lokale MKB verder kunnen versterken. We denken daarbij in het bijzonder aan versoepeling van de voorwaarden, waaraan ondernemers moeten voldoen. De ervaring in de afgelopen jaren leert, dat in een aantal gevallen deze voorwaarden niet in verhouding staan met het doel dat ze beogen.

Toerisme en recreatie geven een belangrijke impuls aan de lokale economie en werkgelegenheid. Het is daarom van belang de verblijfsrecreatie te bevorderen.

De economische- en werkgelegenheidszaken beperken zich niet tot de gemeentegrenzen en moeten regionaal worden benaderd. Daarom blijven wij op dit gebied samenwerken met andere gemeenten. Het doel hiervan is om partners als Baanbrekers, de ROC's, andere onderwijsinstellingen en werkgevers(organisaties) met elkaar te verbinden en in samenhang met elkaar activiteiten uit te voeren.

laten voeren. Hiermee wordt aangesloten bij landelijke ontwikkelingen zoals de Participatiewet en de modernisering van de Wet Sociale Werkvoorziening. Wat betreft de ROC's zoeken wij naar prikkels (bijvoorbeeld in de vorm van het creëren van stageplaatsen) om de ROC's ook op lokaal niveau naar de 3 O's (Ondernemers, onderwijs en overheid) te laten kijken.

Inzet 2014-2018

- Opstellen actieplan voor aantrekken nieuwe bedrijven en behoud bestaande bedrijven
- Aanpassing inkoopbeleid voor versterking van de positie van het lokale MKB
- Meer betrokkenheid van het ROC bij de lokale belangen

Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat

Om knelpunten op en rond de snelweg A59 in de regio 's-Hertogenbosch-Heusden-Waalwijk aan te kunnen pakken hebben een aantal belangrijke spelers in het gebied een overkoepelende gebiedsvisie (Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat) opgesteld. In deze visie is integraal gekeken naar de aspecten wonen en werken, waterveiligheid, landschap, recreatie en toerisme en ecologie. Ook bevat de visie een aanpak voor de problematiek van het verkeer en de verkeersveiligheid op de A59 voor de komende 20 jaar.

In september 2013 hebben de provincie Noord-Brabant, de gemeenten 's-Hertogenbosch, Heusden en Waalwijk en het waterschap Aa en Maas een bestuursovereenkomst getekend voor de 1e fase van deze integrale gebiedsontwikkeling. De belangrijkste projecten in deze fase zijn het Ei van Drunen (reeds gerealiseerd), de randweg Vlijmen-oost en de wijziging van de aansluitingen op de A59 bij Drunen-west en Waalwijk-oost. De maatregelen rond de op en afritten van de A59 bij Nieuwkuijk zijn als eerste prioriteit in de tweede fase opgenomen.

De aanleg van de randweg aan de oostzijde van de kern Vlijmen, is een vereiste voor een aantal belangrijke ontwikkelingen in deze kern (centrumplan en ontwikkeling diverse woningbouwlocaties). Vanwege de leefbaarheid in Vlijmen heeft dit project hoge prioriteit.

In overleg met de bij de GOL betrokken partijen worden de mogelijkheden gezien om tijdelijke negatieve effecten van de realisering van onderdelen van de GOL te voorkomen.

Inzet 2014-2018

- Hoge prioriteit voor de aanleg van de randweg Vlijmen-oost en de aansluiting bij Drunen-west/Waalwijk-oost
- Overleg met de GOL-partijen ter voorkoming van tijdelijke negatieve effecten van de realisering van onderdelen van de GOL

Centrumplan Vlijmen

De vernietiging van het bestemmingsplan 'Centrum Vlijmen' door de Raad van State dwingt ons tot het maken van keuzes over de te volgen koers. Er moet ter verbetering van de leefbaarheid en de beleving een kwaliteitsimpuls plaatsvinden, zodat niet kan worden volstaan met cosmetische ingrepen. We gaan onderzoeken of en in welke vorm aanpassing/fasering mogelijk is, zodanig dat een deel van het centrumplan wordt losgekoppeld van de realisering van de randweg Vlijmen. Vanzelfsprekend moet dit in overleg met contractpartner Heijmans gebeuren.

Inzet 2014-2018

- Onderzoek naar de mogelijkheden van aanpassing/fasering van de uitvoering van het centrumplan

Verkeer-mobiliteit

Het gedeelte van de Tuinbouwweg-d'Oultremontweg, tussen de Abt van Engelenlaan en de Wolfshoek, wordt intensief gebruikt door fietsende schooljeugd. Ook is op dit wegvak het vrachtverkeer toegenomen door de realisering van het Ei van Drunen en het opheffen van aansluiting

Elshout. In het belang van de verkeersveiligheid zijn daarom maatregelen noodzakelijk. Deze maatregelen worden in drie fasen uitgevoerd. In de eerste fase worden verkeersremmende voorzieningen aangebracht in het gedeelte tussen de Meeuwaart en de Abt van Engelenlaan. De tweede fase behelst de aanleg van een vrijliggend fietspad tussen de Meeuwaart en de Wolfshoek. In de derde fase worden zo nodig fietssuggestiestroken tussen Meeuwaart en Abt van Engelenlaan aangebracht.

De aanleg van een vrijliggend fietspad langs de gehele Tuinbouwweg-d'Oultremontweg moet in combinatie worden gezien met de toekomstige ontsluitingsfunctie van dit wegvak.

De verkeersveiligheid rond basisscholen kan in een aantal gevallen verbeterd worden. Wij geven prioriteit aan optimalisering van die veiligheid. Veelal kunnen met simpele ingrepen de functionele veiligheid en ook de veiligheidsbeleving worden verbeterd.

Het voornemen om inkomsten te genereren door uitbreiding van het huidige regime van betaald parkeren, wordt losgelaten. Dit betekent dat de opbrengst (€100.000,--) hiervan die in de meerjarenraming is opgenomen niet wordt gerealiseerd. Hiermee wordt rekening gehouden in het pakket van maatregelen voor een sluitende meerjarenraming, dat bij de begroting 2015 wordt gepresenteerd.

Om te komen tot een concrete aanpak van de parkeerproblematiek in de vesting Heusden worden de inwoners van de vesting hierbij in het kader van de burgerparticipatie betrokken.

Inzet 2014-2018

- Gefaseerde uitvoering van verkeersveiligheidsmaatregelen op het gedeelte van de Tuinbouwweg-d'Oultremontweg tussen de Abt van Engelenlaan en de Wolfshoek
- Optimalisering van de verkeersveiligheid rond basisscholen
- Geen uitbreiding van het huidige regime van betaald parkeren
- Betrekken van de inwoners van de vesting Heusden bij de aanpak van de parkeerproblematiek in de vesting